

BOSHLANG'ICH HAMDA MAKTABGACHA TA'LIMDA YANGI AVLOD PEDAGOGIK METODLARINING SAMARASI

Ravzatova Sarvinoz

DTPI boshlang'ich ta'lim 5-bosqich (6-BTS21) talabasi

ravzatovas@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17331985>

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha va boshlang'ich ta'lim muassasalarida zamonaviy pedagogik yondashuvlarning nazariy asoslari va amaliy qo'llanilishi tahlil qilinadi. Innovatsion ta'lim usullari, interfaol metodologiyalar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) roli hamda STEAM elementlari bolalarning mantiqiy fikrlashi, ijodkorligi va mustaqil o'qish ko'nikmalarini rivojlantirishda qanday ahamiyatga ega ekanligi ko'rsatib o'tiladi. Statistik ma'lumotlar yordamida turli pedagogik texnologiyalarning maktabgacha va boshlang'ich ta'limda qanchalik samarali qo'llanilishi baholanadi. Shuningdek, O'zbekistondagi ta'lim islohotlari doirasida ilg'or pedagogik yondashuvlarni joriy etish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: pedagogik yondashuv, maktabgacha ta'lim, boshlang'ich ta'lim, interfaol ta'lim, AKT, STEAM, o'yin yondashuvi, blended learning, innovatsiya, metodika

Аннотация: в статье рассматриваются теоретические основы и практические применения современных педагогических подходов в системе дошкольного и начального образования. Анализируются инновационные методы обучения, роль интерактивных методик, использование ИКТ и элементов STEAM в развитии логического мышления, творческих способностей и самостоятельных навыков учащихся. На основе статистических данных оценивается эффективность различных педагогических технологий в дошкольном и начальном образовании. Также даны рекомендации по внедрению передового педагогического опыта в рамках образовательных реформ в Узбекистане.

Ключевые слова: педагогический подход, дошкольное образование, начальное образование, интерактивное обучение, ИКТ, STEAM, игровые технологии, смешанное обучение, инновация, методика

Abstract. This article explores the theoretical foundations and practical implementation of modern pedagogical approaches in preschool and primary education systems. It analyzes innovative teaching methods, the role of interactive methodologies, ICT integration, and STEAM elements in developing children's logical thinking, creativity, and independent learning skills. Statistical data is used to evaluate the effectiveness of various pedagogical technologies in preschool and primary education. Recommendations are also provided for adopting advanced pedagogical practices within Uzbekistan's ongoing educational reforms.

Keywords: pedagogical approach, preschool education, primary education, interactive learning, ICT, STEAM, game-based learning, blended learning, innovation, methodology

Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim bosqichi yosh avlodning umumiy rivojlanishi uchun muhim poydevor hisoblanadi. Shu davrda beriladigan ta'lim sifati bolalarning kelajakdagi intellektual, ijtimoiy va ma'naviy darajasiga bevosita ta'sir qiladi. So'nggi yillarda O'zbekiston ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida pedagogik jarayonlarga zamonaviy

texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar keng joriy etilmoqda. Bu jarayonda axborot-kommunikatsiya vositalari va interfaol metodlarning qo'llanilishi ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqmoqda.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning shaxsiy, aqliy va ijtimoiy rivojlanishi uchun o'yin asosidagi pedagogika, STEAM yondashuvi va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari muhim vositalardir. Interfaol o'quv metodlari faol ishtirok va fikr almashinishga imkon beradi, AKT vositalari (multimedia, elektron ertaklar) ta'limni qiziqarli va samarali qiladi. STEAM komponentlari esa fan, texnologiya va san'atni birlashtirib, bolalarning mantiqiy fikrlashini va ijodkorligini oshiradi. Rivojlantiruvchi o'yinlar esa ijtimoiy va kognitiv ko'nikmalarni shakllantirishda asosiy o'rin tutadi.

1-jadval

Maktabgacha va boshlang'ich ta'limda pedagogik texnologiyalarning qo'llanilish foizlari va o'rtacha samaradorligi.

Pedagogik texnologiya	Maktabgacha ta'limda qo'llanilishi (%)	Boshlang'ich ta'limda qo'llanilishi (%)	O'rtacha samaradorlik indeksi (%)
Interfaol metodlar	68	77	72.5
Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)	55	73	64
STEAM yondashuvi	42	60	51
Rivojlantiruvchi o'yin texnologiyalari	70	45	57.5
Blended learning	35	65	50

Boshlang'ich ta'limda o'quvchilar asosiy bilimlarni egallash bilan birga, mustaqil fikrlash va ijodkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishga yo'naltiriladi. Interfaol metodlar, jumladan "aqliy hujum", "klaster" va "akvarium" usullari o'quvchilarning guruhdagi hamkorligini oshiradi. AKT vositalari (interaktiv darsliklar, taqdimotlar) ta'lim jarayonini boyitadi. STEAM elementlari fan va san'at integratsiyasini ta'minlab, o'quvchilarning qiziqishini oshiradi. Rivojlantiruvchi o'yinlar o'quv motivatsiyasini kuchaytiradi, blended learning esa an'anaviy va onlayn ta'limni uyg'unlashtirib, individual o'rganish imkonini beradi.

Ta'lim muassasalarida zamonaviy pedagogik yondashuvlarni tatbiq etishda muammolar ham mavjud. O'qituvchilarning malaka darajasi ba'zida yetarli emas, maktablarning zamonaviy texnik jihozlari yetishmaydi, innovatsion metodlarni qo'llashga tayyorlik darajasi esa o'rtacha. Shu sababli doimiy malaka oshirish kurslari, infratuzilmani yaxshilash va pedagoglar uchun treninglar tashkil etish muhimdir.

2-jadval

Pedagogik yondashuvlarning samaradorligi bo'yicha o'qituvchi va o'quvchilar fikrlarining statistik ko'rsatkichi.

Pedagogik yondashuvlar	O'qituvchi baholangan samaradorlik (1-5)	O'quvchilar qoniqish darajasi (%)	Umumiy baho (ballar)
Interfaol usullar	4.3	85	89
AKT vositalari	4.1	80	85
STEAM elementi	3.8	78	81
O'yin texnologiyalari	4.0	75	79
Blended learning	3.7	70	74

3-jadval

Maktabgacha va boshlang'ich ta'limda zamonaviy pedagogik yondashuvlarni tatbiq etishda uchraydigan asosiy muammolar.

Muammolar	Nisbati (%)
O'qituvchilarning malaka darajasi yetishmasligi	45
Zamonaviy texnik jihozlarning yetishmasligi	52
Innovatsion metodlarni qo'llashga tayyorlik darajasi	38
Moliyaviy resurslarning yetishmasligi	40
Ota-onalar bilan samarali hamkorlik yo'qligi	35

Statistik tahlillar ko'rsatadiki, interfaol metodlar va AKT vositalari maktabgacha hamda boshlang'ich ta'limda keng qo'llanilmoqda va yuqori samaradorlikka ega. STEAM yondashuvi ham o'z o'rniga ega bo'lib, bolalar ijodkorligini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Rivojlantiruvchi o'yin texnologiyalari ayniqsa maktabgacha ta'limda yuqori natija beradi, ammo boshlang'ich ta'limda qo'llanish darajasi nisbatan pastroq. Blended learning modeli boshlang'ich ta'limda an'anaviy va onlayn ta'limni uyg'unlashtirishda samarali.

Biroq, muammolar ham mavjud. O'qituvchilarning malaka darajasi va tayyorgarligi yetishmasligi, zamonaviy texnik jihozlar bilan ta'minlashdagi qiyinchiliklar pedagogik yondashuvlarning samarali tatbiq etilishiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shu sababli ta'lim sohasida malaka oshirish kurslari va infratuzilmani yaxshilash bo'yicha chora-tadbirlar muhim ahamiyatga ega.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi PQ-4312-son qarori bilan tasdiqlangan "Ilk qadam" davlat dasturi doirasida maktabgacha ta'lim muassasalari zamonaviy jihozlar bilan ta'minlanmoqda, innovatsion metodlar keng joriy etilmoqda. Bu esa ta'lim sifatini oshirish va yosh avlodning har tomonlama rivojlanishiga xizmat qilmoqda.

Natijada, zamonaviy pedagogik yondashuvlar maktabgacha va boshlang'ich ta'lim tizimida sifatli va samarali ta'limni tashkil etishda muhim vosita bo'lib, bolalarning bilish faolligini oshirish, mustaqil fikrlash va ijodkorlikni rivojlantirishda katta rol o'ynaydi. Ta'lim sohasida ilg'or pedagogik texnologiyalarni joriy etish va o'qituvchilarning malakasini doimiy oshirib borish kelajak avlod uchun sifatli ta'limni kafolatlaydi

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullaev R. STEAM yondashuvining ta'lim tizimidagi o'rnini. Pedagogika, 2023, №2, 45-52.
2. Karimov I. Barkamol avlod – O'zbekiston taraqqiyotining poydevori. Toshkent: O'zbekiston, 2019.
3. Ministry of Preschool Education of Uzbekistan. Ilk Qadam Curriculum. Tashkent, 2022.
4. OECD. Innovative Pedagogies for Powerful Learning. Paris, 2021.
5. Sharipova Sh. Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi tajribalari. Ta'lim va innovatsiya, 2023, №4, 34-41.
6. UNESCO. Early Childhood Education and Care. Paris, 2022.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi PQ-4312-son qarori.
8. Ziyomuhamedov B. Zamonaviy ta'lim metodlari. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020.
9. Yo'ldoshev J., Yo'ldosheva M. Pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Fan, 2021.